

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний аграрно-економічний університет

ОК 36 Наскрізна програма комплексної навчальної практики до
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 203 «Садівництво, плодоовочівництво та
виноградарство»
галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»
Кваліфікація: Бакалавр з садівництва, плодоовочівництва та
виноградарства

Кропивницький – 2023 р.

ЗМІСТ

	Стор.
Передмова.....	2
1. Програма ознайомчої практики зі спеціальності 203 «Садівництво та виноградарство».....	4
2. Програма комплексної навчальної практики з садівництва та виноградарства.....	8
3. Програма виробничої практики з ОР бакалавр.....	13

ПЕРЕДМОВА

Практика студентів є невід'ємною частиною процесу підготовки фахівців з агрономії у Вищому навчальному закладі. Практика передбачає отримання студентами достатнього обсягу практичних знань і навичок роботи в галузі рослинництва. З цією метою наскрізною програмою передбачене безперервне практичне навчання студентів, починаючи з 1-го курсу і до випуску. Строки проведення практик визначені в навчальному плані.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь, необхідних для майбутньої роботи в с.-г. підприємствах, відповідно до різних освітніх та кваліфікаційних рівнів: бакалавр, магістр.

Навчальним планом підготовки фахівців освітнього рівня “Бакалавр”, зі спеціальності 203 «Садівництва та виноградарства» передбачені такі види навчальних та виробничих практик:

№ п/п	Вид практики	Направленість практик	Семестр	Кількість кредитів	Кількість годин
1.	ознайомча	Садівництво та виноградарство	II	6	180
2.	навчальна	Садівництво та виноградарство	II	3	90
3.	виробнича	ОР бакалавр	VI	9	270

Наскрізна програма є основним документом, який визначає обсяг, строки і загальний порядок проведення практичних занять студентів.

Після проведення навчальних практик керівники складають короткий письмовий звіт про виконання програми навчальної практики та вказують обсяг виконаної роботи в процесі її проходження в двох примірниках – один направляється в деканат, другий – в навчально-методичний відділ. В звіті повинні висвітлюватись такі питання:

1. Завдання, місце та час проведення навчальної практики.
2. Умови і особливості проходження практики.
3. Дотримання студентами правил з техніки безпеки.
4. Ступінь і якість виконання навчальної практики студентами.

1. Програма комплексної ознайомчої практики зі спеціальності 203

«Садівництво та виноградарство»

Термін проведення – II семестр

Тривалість практики – 4 тижня (180 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК1.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК6.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК7.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК8.	Навички здійснення безпечної діяльності.
ЗК10.	Здатність працювати в команді.
ЗК11.	Прагнення до збереження навколишнього середовища
ФК1.	Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).
ФК3.	Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.
ФК5.	Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузях сільськогосподарського виробництва.

ФК8.	Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.
РН1.	Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.
РН2.	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти
РН4.	Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.
РН9.	Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.
РН10.	Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.
РН16.	Організувати результативні і безпечні умови роботи.

Мета практики: ознайомити здобувачів з особливостями майбутньої професії та формами господарств (господарювання), основними представниками флори та рослинності південної зони України, закріпити знання набуті в процесі вивчення курсу «Трактори і автомобілі», оволодіти прийомами керування та технічного обслуговування гусеничних та колісних тракторів та надати практикантам можливість більш глибоко засвоїти одержані теоретичні знання, оволодіти професійними навичками, методами дослідження, практичної роботи в захисті рослин.

Організація практики (*місце проведення, форма, керівництво*). Ознайомча практика проводиться у весняно-літній період на першому курсі підготовки бакалаврів на базі філій на виробництві, навчально-дослідних полігонах, у профільних науково-дослідних установах, навчально-дослідних господарствах та окремих передових виробничих підприємствах галузі академічними групами чи підгрупами під керівництвом викладачів кафедр: ботаніки та захисту рослин; рослинництва та агроінженерії. За загальне керівництво практикою викладачу передбачається відповідне педагогічне навантаження, яке становить не більше 6 годин на день (30 годин на тиждень).

На початку ознайомчої практики обов'язково проводиться інструктаж здобувачів з охорони праці, техніки безпеки, пожежної безпеки, особистої та виробничої гігієни і санітарії.

План проведення ознайомчої практики та розподіл годин

№ п/п	Зміст навчальної практики	Кількість годин
Кафедра ботаніки та захисту рослин		
1	Видача завдання, пояснення та інструктаж техніки безпеки.	2
2	Експерсії до провідних профільних господарств	50
3	Збір рослинності південного Степу	8
4	Збір рослин лугів, заплав, лісів	8
5	Визначення роду та виду рослин	10
6	Оформлення гербарію	18
7	Здача гербарію	16
8	Ведення щоденника, оформлення звіту	8
Всього		120
Кафедра рослинництва та агроінженерії		
7	Видача завдання, пояснення та інструктаж техніки безпеки при роботі на тракторах.	2
8	Технічне обслуговування тракторів:	8
	Проведення КТО (комплексного технічного обслуговування).	2
	Проведення ТО-1 тракторів	2
	Проведення ТО-2 тракторів	2
	Проведення ТО-3 тракторів	2
9	Підготовка трактора та практичне управління трактором на автодромі	10
10	Пуск, прогрівання двигуна, рух з місця, зупинка та керування трактором на знижених передачах.	10
11	Навчальна їзда на колісному та гусеничному тракторах на підвищених передачах по прямій та з поворотами. Застосування крутих поворотів на знижених передачах з зупинками в указаних місцях.	10
12	Керування тракторів по прямому шляху з поворотами, під'їзд і агрегування з причіпними с.-г. машинами. Керування колісного і гусеничного трактора за вішками (перша борозна) і за слідом маркера	12
13	Ведення щоденника, оформлення звіту	8
Всього		60
Разом:		180

У результаті проходження практики здобувачі повинні:

вміти:

- ✓ збирати і фіксувати ботанічні об'єкти;
- ✓ закладати та виготовляти гербарні зразки;

- ✓ користуватись довідниковою літературою для визначення рослин;
- ✓ розрізняти кормові, лікарські, отруйні та бур'янисті рослини в природних фітоценозах;
- ✓ описати та скласти рослинну асоціацію і дати їй назву.
- ✓ вибирати засоби для транспортного забезпечення технологічних процесів;
- ✓ обґрунтовувати вибір і встановлювати необхідні параметри ходових систем тракторів (ширина гусениць і коліс, тиск у шинах, колія, кліренс тощо);
- ✓ виконувати встановлені і робочі регулювання робочого обладнання тракторів (навісних систем, вала відбору потужності, привідних шківів тощо);
- ✓ визначати і оцінювати основні агротехнічні, техніко-економічні і екологічні параметри тракторів, їх вплив на ґрунт, повітря, продукцію та об'єкти довкілля.

Під час ознайомчої практики здобувачі ведуть щоденники встановленого зразка, в яких записують відомості про характер, обсяг виконаних робіт тощо, а також робочі зошити і альбоми, в яких надають скорочену характеристику місця практики (господарства), замальовують і описують визначені види рослин, хвороб і т.д. Щоденники, робочі зошити і альбоми перевіряє керівник практики.

По закінченні практики здобувачі складають комплексний залік, оцінку заносять до залікової книжки.

2. Програма комплексної навчальної практики з садівництва та виноградарства

Термін проведення – 4 семестр

Тривалість практики – 2 тижні (90 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК6.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК7.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК8.	Навички здійснення безпечної діяльності.
ЗК9.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК10.	Здатність працювати в команді.
ЗК11.	Прагнення до збереження навколишнього середовища
ФК1.	Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плідництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).
ФК2.	Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції.
ФК3.	Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.
ФК4.	Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.
ФК5.	Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну

	інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузях сільськогосподарського виробництва.
ФК6.	Здатність застосовувати методи статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами в агрономії.
ФК7.	Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин з урахуванням їх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище.
ФК8.	Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.
ФК9.	Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.
РН2.	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти
РН4.	Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.
РН5.	Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.
РН6.	Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.
РН7.	Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.
РН8.	Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії.
РН9.	Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.
РН10.	Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.
РН11.	Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.
РН12.	Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог..
РН13.	Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції та відповідно до чинних вимог
РН14.	Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування

	сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.
PH16.	Організувати результативні і безпечні умови роботи

Мета практики: вивчення студентами у польових умовах основних закономірностей залягання різних типів ґрунтів і різновидностей залежно від геоморфологічних умов; поглиблення та закріплення знань, отриманих при вивченні семестрового курсу «Загальне плодівництво» та «Загальне овочівництво» набуття практичних навичок по регулюванню і наладці с.-г. машин, а також перевірка якості роботи агрегатів при виконанні механізованих робіт у овочівництві та плодівництві; озброєння здобувачів необхідними у виробничо–практичній діяльності уміннями та навичками, збагачення їх практичним досвідом.

Організація практики (*місце проведення, форма, керівництво*). Місцем проведення практики є ТОВ «Елісторг», філії кафедри та господарства, що входять до навчально-науково-виробничого комплексу ХДАЕУ. Форма проведення – виїзд здобувачів для ознайомлення в польових умовах з різними способами закладання садів, безпосередньої участі у виробничому процесі підготовки та проведення обрізки та догляд за садом, визначенню якості механізованих робіт, ознайомленню із садозмінами у базових господарствах півдня України.

Керівництво – викладачі кафедр: землеробства; рослинництва та агроінженерії.

План проведення навчальної практики та розподіл годин

№ п/п	Зміст навчальної практики	Кількість годин
Кафедра землеробства		
1	Вивчити особливості сільськогосподарського виробництва, визначити які галузі дають основний прибуток в господарстві.	4
2	Ознайомитися з особливостями зрошуваних сівозмін, а	2

	також з фактичним розміщенням культур в сівозміні з урахуванням попередника, ознайомитись з бур'янами, обробітком ґрунту, добривами, дощувальною технікою.	
3.	В польових умовах ознайомитися з елементами агротехніки вирощування с.-г. культур.	4
4.	Ознайомитись з спеціалізацією господарства, ґрунтово-кліматичними умовами, системою застосування добрив в господарстві, зрошувальною технікою.	2
5.	Ознайомлення з овочевими культурами на зрошенні.	6
6.	Ознайомлення з системою обробітку ґрунту, з технологічними процесами, а також машинами та знаряддями для обробітку ґрунту.	2
7.	Визначити ступені забур'яненості їх видовий склад (візуально) на посівах овочевих культур.	2
8.	Ознайомитися з агротехнікою вирощування сільськогосподарських культур при зрошенні, визначити фазу розвитку рослин, густоту їх стояння.	4
9.	Вивчити особливості сільськогосподарського виробництва, визначити які галузі дають основний прибуток в господарстві.	4
	Всього	30
Кафедра рослинництва та агроінженерії		
1.	Видача завдання, пояснення та інструктаж техніки безпеки	2
2.	Перевірка технічного стану плуга, підготовка його до роботи, оранка перевірка якості роботи	2
3.	Підготовка зернової сівалки до роботи, посів, перевірка якості роботи	4
4.	Підготовка просапної сівалки до роботи	4
5.	Підготовка просапного культиватора до роботи	4
6.	Підготовка машин для внесення добрив	4
7.	Підготовка машин для внесення засобів захисту рослин	4
8.	Технічне обслуговування і практична їзда на зернозбиральному комбайні	4
9.	Визначити втрати зерна за зернозбиральним комбайном	4
10	Післязбиральний обробіток зерна	4

11.	Ведення щоденника, оформлення звіту та складання заліку	4
12	1. Основні нормативи та умови сертифікації плодкових розсадників.	4
13	2. Ознайомлення з технікою безпеки при роботі з ріжучим інструментом (секатор, пилки-ножівки).	4
14	3. Ознайомлення з організацією території саду, структурою господарства, культурою землеробства.	4
15	4. Ознайомлення з типами формування крон плодкових дерев зерняткових і кісточкових порід.	4
16	5. Ознайомлення з специфікою обрізування зерняткових і кісточкових порід залежно від біологічних особливостей порід і сортів.	4
	Всього	60
	Разом:	90

В результаті проходження практики студенти повинні:

вміти

- розробляти науково обґрунтовану систему обробітку ґрунту при вирощуванні основних овочевих культур;
- призначити необхідні заходи обробітку ґрунту в конкретних полях сівозміни з урахуванням їх стану;
- підготувати поле для проведення обробітку ґрунту.
- проводити оцінку якості виконання польових робіт;
- проводити агрономічну оцінку стану поля або посівів
- обґрунтовувати вибір с.-г. машин та їх робочих органів для виконання операцій з вирощування с.-г. культур;
- забезпечувати проведення технологічного налагодження с.-г. машин на задані умови та режими роботи;
- виконувати встановлювальні і робочі регулювання с.-г. машин у польових умовах.

Звітність про проходження практики.

Під час проведення практики здобувач веде щоденник, де послідовно занотовує виконувані роботи.

За результатами проходження практики здобувачі оформляє «Звіт» де викладає за передбаченою схемою усі розділи практики у вигляді розрахунків, карт, схем фотографій та пояснення. Рекомендований обсяг звіту 8-12 сторінок.

Звіт оформляється згідно загальних вимог, що до виконання письмових робіт і повинен бути захищеним у передбачені навчальним планом строки. За результатами практики здобувачі отримують «залік».

3. Програма виробничої практики з ОР бакалавр

Термін проведення – VI семестр

Тривалість практики – 9 тижнів (270 годин)

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності та результати навчання
ЗК1.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК6.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК7.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК8.	Навички здійснення безпечної діяльності.
ЗК9.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК10.	Здатність працювати в команді.
ЗК11.	Прагнення до збереження навколишнього середовища

ФК1.	Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).
ФК2.	Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції.
ФК3.	Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.
ФК4.	Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач.
ФК5.	Здатність оцінювати, інтерпретувати й синтезувати теоретичну інформацію та практичні, виробничі і дослідні дані у галузях сільськогосподарського виробництва.
ФК6.	Здатність застосовувати методи статистичної обробки дослідних даних, пов'язаних з технологічними та селекційними процесами в агрономії.
ФК7.	Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин з урахуванням їх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище.
ФК8.	Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач у процесі вирощування сільськогосподарських культур шляхом розуміння їх біологічних особливостей та використання як теоретичних, так і практичних методів.
ФК9.	Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.
РН2.	Прагнути до самоорганізації та самоосвіти
РН4.	Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.
РН5.	Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію.
РН6.	Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.
РН7.	Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.
РН8.	Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії.
РН9.	Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису,

	ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття.
PH10.	Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.
PH11.	Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.
PH12.	Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог..
PH13.	Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції та відповідно до чинних вимог
PH14.	Інтегрувати й удосконалювати виробничі процеси вирощування сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.
PH15.	Планувати економічно вигідне виробництво сільськогосподарської продукції.
PH16.	Організовувати результативні і безпечні умови роботи.

Мета проходження виробничої практики: – сформувати навички практичної роботи, необхідних для самостійного здійснення сільськогосподарської діяльності, прийняття професійно виважених рішень.

Завдання виробничої практики:

- ❖ вивчення особливостей професійної діяльності агрономів в організаціях різного типу – передових с.-г. підприємствах, фермерських господарствах, навчальних та науково-дослідних закладах Херсонської області та інших областей півдня України;
- ❖ закріплення практичних навичок, необхідних для самостійного здійснення сільськогосподарської діяльності, формування та вдосконалення навичок ведення рослинництва;
- ❖ застосування на практиці знань, здобутих під час теоретичного навчання;
- ❖ системна підготовка до державних іспитів;
- ❖ розвинення творчих здібностей, уміння самостійно приймати рішення;

- ❖ навчання плануванню та організації робочого часу, здатності працювати в колективі.

Після завершення виробничої практики студенти повинні:

знати

- ✓ нормативно-правові документи, які регламентують діяльність бази практики;
- ✓ порядок і зміст виконання основних видів діяльності господарства;
- ✓ форми, зміст і методи діяльності наставника студента-практиканта;
- ✓ структуру і методи керівництва в господарстві;
- ✓ питаннями організації, обліку, оплати праці та ін.;
- ✓ особливості вирощування с.-г. культур в господарстві;
- ✓ систему заходів щодо підвищення врожайності с.-г. культур та боротьби з втратами врожаю.

вміти

- ✓ підбирати, систематизувати, опрацьовувати і використовувати необхідну управлінську інформацію, вільно користуватися інформаційною базою;
- ✓ приймати реальні управлінські рішення;
- ✓ складати документи, здійснювати їх облік і зберігання;
- ✓ приймати участь в науково-дослідній роботі, впровадженні передового досвіду;
- ✓ показувати свої професійні знання й навички;
- ✓ працювати з людьми та керувати підлеглим колективом;
- ✓ формулювати виважені пропозиції (або їх проекти) щодо вдосконалення діяльності організації.

Програма виробничої практики включає реалізацію таких загальних позицій:

- ❖ вивчення структури бази практики;
- ❖ вивчення функціональних обов'язків посадової особи – керівника практики, ознайомлення з робочим місцем;
- ❖ вивчення режиму роботи господарства;
- ❖ ознайомлення за згодою керівника практики з робочими документами і матеріалами;

- ❖ вивчення нормативних та інструктивних документів, що стосуються діяльності господарства та конкретної посадової особи;
- ❖ виконання окремих посадових функцій наставника практики та його професійних доручень;
- ❖ самостійна розробка практикантом ділових паперів;
- ❖ виконання індивідуальних проблемних завдань керівника практики;
- ❖ розробка пропозицій щодо вдосконалення роботи підрозділу, чи відповідної служби господарства тощо;
- ❖ ведення щоденника проходження практики;
- ❖ підготовка звіту про проходження практики;
- ❖ захист звіту на підсумковій конференції.

1. Організація та місце проведення практики

Базою виробничої практики здобувачів є державні та приватні установи: передові с.-г. підприємства, фермерські господарства, організації Херсонської області та інших областей півдня України, що мають відповідні можливості для забезпечення виконання затвердженої програми. Підставою для проходження виробничої практики є договір про проведення спільної навчально-виробничої діяльності між навчальним закладом і підприємством.

База практики створює для здобувачів належні організаційні та безпечні умови і надає їм методичну допомогу в отриманні досвіду практичної роботи, забезпечує підвищення їх професійного рівня шляхом залучення до безпосередньої практичної діяльності.

Від бази практики керівництво здійснюється провідними висококваліфікованими співробітниками агрономічної служби або керівниками цих установ, які безпосередньо працюють зі здобувачами.

Навчально-методичне керівництво щодо виконання програми практики здобувачами забезпечує методична комісія агрономічного факультету.

До керівництва практикою здобувачів залучаються досвідчені викладачі агрономічного факультету, які беруть безпосередню участь у навчальному процесі.

Керівник практики від навчального закладу:

- ✓ до початку практики контролює готовність бази практики, узгоджує порядок проходження практики з керівниками бази практики;
- ✓ проводить індивідуальний інструктаж здобувачів-практикантів про порядок проходження практики та з техніки безпеки, видає необхідні документи (направлення, програму, щоденник, методичні рекомендації та ін.);
- ✓ ознайомлює здобувачів з метою, завданнями та змістом практики, повідомляє про систему звітності після завершення практики;

- ✓ здійснює поточний контроль за роботою здобувачів-практикантів;
- ✓ контролює дотримання здобувачами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, забезпечення безпечних умов праці;
- ✓ оцінює роботу здобувачів на основі спостережень, характеристики з бази практики, звітної документації.

✓

Керівник практики від бази практики:

- ✓ разом з керівником практики від навчального закладу відповідає за організацію, якість і результати практики здобувачів;
- ✓ виконує умови договору;
- ✓ організовує інструктаж (загальний та на робочих місцях) з техніки безпеки;
- ✓ визначає робоче місце здобувача-практиканта;
- ✓ створює умови для виконання програми практики та побутові умови;
- ✓ подає методичну та інформаційну допомогу у процесі виконання практикантом індивідуальних завдань;
- ✓ веде облік роботи практиканта та контролює його дії;
- ✓ складає характеристику на практиканта;
- ✓ не допускає виїзд здобувачів-практикантів із господарства без дозволу декана та керівника практики від господарства;
- ✓ повідомляє керівника практики від навчального закладу (або деканат) про допущені здобувачем порушення трудової дисципліни, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, правил безпеки, невиконання доручень та недобросовісне відношення до практики за тел. (0552) 41-78-65 або письмово на адресу: 73006 м. Херсон, вул. Стрітенська, 23.

Обов'язки здобувача вищої освіти-практиканта

Під час виробничої практики здобувачі повністю підпорядковуються розпорядку господарства. По прибуттю на практику здобувач повинен пройти інструктаж з техніки безпеки, оформитися наказом по господарству. Здобувачу призначається керівник виробничої практики від господарства. З першого дня перебування на виробничій практиці здобувач знайомиться з господарством, ґрунтовою та агрохімічною картами, книгою історії полів. Разом з керівником практики від господарства здобувач складає, згідно з програмою практики, календарний план своєї роботи на час практики і включається в повсякденну роботу підприємства. При цьому здобувач повинен:

- ✓ виконувати правила внутрішнього розпорядку бази практики, охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- ✓ чітко виконувати методичні вказівки керівників практики та завдання програми;
- ✓ приймати участь в розробці і складанні нарядів на роботи;
- ✓ проводити організаційний та агротехнічний інструктаж робітника на робочому місці;
- ✓ перевіряти розстановку робочої сили, с.-г. техніки, сільгоспмашин згідно з планом-нарядом;

- ✓ здійснювати контроль за якістю роботи та виконанням норм виробітків, приймати роботу, оформляти наряди на виконану роботу;
- ✓ систематично вести облік і виконувати аналіз виконаної роботи у щоденнику – у кінці кожного робочого дня заповнювати щоденник з виробничої практики, вказати вид роботи, її організацію, склад агрегату, норму виробітку, розряд, розцінку за норму, кількість та якість виконання роботи;
- ✓ брати участь в суспільному житті колективу;
- ✓ відповідати за виконану роботу;
- ✓ бути зразком для молоді і всіх працівників господарства;
- ✓ не залишати місця проходження виробничої практики без дозволу декана та керівника практики;
- ✓ своєчасно оформити і здати керівнику практики від навчального закладу звіт, скласти залік з практики.

2. Програма виробничої практики

За період практики студент зобов'язаний освоїти технології вирощування основних с.-г. культур, отримати необхідні практичні навички, набуті по спеціальним дисциплінам. В період проходження виробничої практики студенту необхідно звернути увагу на проведення нижче вказаних основних с.-г. робіт.

2.1. Весняні польові роботи. Практикант повинен приймати участь у визначенні стану озимих посівів після перезимівлі і проведенні агротехнічних заходів догляду за ними.

Практикант знайомиться з сортовим складом вирощуваних у господарстві культур, приймає участь у перевірці якості посівного матеріалу та підготовці насіння до сівби ярих культур.

Практикант повинен приймати участь у визначенні системи та строків проведення передпосівного обробітку ґрунту під культури суцільного способу посіву та просапні, перевіряти якість проведення та глибину передпосівного обробітку ґрунту, напрям руху агрегату відносно напрямку основного обробітку ґрунту, вирівненість поверхні, крихкість ґрунту та ступінь підрізання бур'янів.

Практикант приймає участь у комплектуванні посівних агрегатів, установці їх на норму висіву, розстановці маркерів, сівбі ярих та просапних культур, виконуючи роботу сіяча, перевіряє якість сівби (глибину заробки

насіння та добрива, кількість насіння на погонний метр, стики між проходами агрегату тощо).

Практикант повинен провести контроль якості виконання заходів післяпосівного обробітку ґрунту на посівах культур суцільного способу сівби та просапних.

Після одержання сходів, студент визначає густоту стояння рослин.

Практикант повинен приймати участь у догляді за посівами с.-г., приведення до робочого стану зрошуваної системи господарства, розрахунку графіків поливу с.-г. культур, його укомплектуванні.

2.2. Догляд за посівами та поливи с.-г. культур. Практикант повинен приймати участь у догляді за посівами с.-г. культур – у визначенні своєчасності, якості і проведенні розпушування ґрунту, підживлень, прополюванні, використанні хімічних засобів боротьби з бур'янами, хворобами та шкідниками.

Особливу увагу слід приділяти механізації догляду за посівами, комплектуванню робочих агрегатів.

Практиканту разом з агрономом слід приймати участь у визначенні строків збирання трав на сіно і на насіння, а також силосних культур. Необхідно приймати участь у силосуванні, виготовленні сінажу, ознайомитись із виробництвом трав'яної муки.

Студент-практикант повинен ознайомитись з організацією робіт щодо створення тимчасової поливної мережі, організацією проведення поливів, визначенням норм поливів та роботою нової поливної техніки в господарстві.

2.3. Збирання зернових, зернобобових та олійних с.-г. культур, овочевих та плодових, та підготовка до сівби озимих. Практикант повинен проводити спостереження за станом та ходом досягання с.-г. культур, приймати участь у складанні плану апробації посівів зернових культур та проведенні апробації окремих культур.

Необхідно перевірити готовність збиральної техніки, транспорту до збирання врожаю, стан зерносховищ, току до прийому нового врожаю,

складання плану розміщення зерна на довгострокове зберігання в господарстві відповідно з вимогами технології.

Разом з агрономом господарства практикант приймає участь у підготовці полів до збирання врожаю, визначенні строків та способів збирання врожаю (роздільне збирання, пряме комбайнування), організації та керівництві роботами по збиранню соломи та полови. Особливу увагу слід приділити підготовці ґрунту для сівби озимих культур – внесенню добрив, обробці ґрунту, проведенню вологозарядних поливів, підбору сортів, якості насіння.

3. Пропаганда та впровадження досягнень науки та передового досвіду, проведення виробничих дослідів

Студент-практикант приймає участь у впровадженні у виробництво прогресивних методів та прийомів, що підвищують урожайність с.-г. культур, вивчає їх ефективність.

Вивчає та узагальнює виробничий досвід кращих ланок та бригад господарства.

Проводить виробничу оцінку нових прийомів обробку ґрунту, раціонального застосування органічних та мінеральних добрив, гербіцидів і хімічних засобів боротьби з хворобами та шкідниками, вирощування с.-г. культур за новими технологіями при комплексній механізації та з мінімальними затратами ручної праці.

Особливу увагу студент-практикант повинен приділяти освоєнню та оцінці роботи нової поливної техніки.

Під час проходження виробничої практики студент приймає участь у виробничих дослідях, результати яких стануть матеріалом для виконанні дипломної роботи. Тема, схема дослідів та методика виконання дослідної роботи узгоджуються з керівником дипломної роботи – викладачем університету перед від'їздом студента на виробничу практику. Щодо дослідної ділянки, студент повинен дати аналіз агротехніки вирощування культури: попередника, обробітку ґрунту, добрив, якості насінневого матеріалу, строків та

способів посіву, норми висіву, догляду за посівами, режиму зрошення, строків поливів, збирання врожаю.

У господарстві студент-практикант повинен зібрати необхідний матеріал щодо дослідної культури: площу посіву за попередні роки, питому вагу культури в загальній посівній площі, рівень урожайності, надати аналіз основних факторів що визначають рівень урожайності, привести затрати на гектар посіву і центнер продукції.

4. Профорієнтаційна робота студента-практиканта в господарстві

Під час виробничої практики студент проводить роботу щодо залучення до університету на денне і заочне відділення передової сільської молоді, застосовуючи різні форми роботи:

- зустрічі в середній школі з випускниками;
- розповсюдження в районі та господарстві об'яв про правила прийому до університету;
- бесіди з робітниками бригад, ланок на виробництві;
- індивідуальні бесіди з молодими робітниками господарства, що мають середню освіту;
- розповсюдження серед сільської молоді господарства, району буклетів про наш університет та матеріалів про історію, традиції агрономічного факультету і вузу в цілому, історію розвитку агрономічного факультету, його наукові школи, умови навчання та умови прийому до університету.

5. Звіт про виробничу практику та документація

Під час практики здобувач вищої освіти веде щоденник з виробничої практики, в якому проводить записи всієї виконаної роботи за день, свої спостереження, зауваження тощо. За один тиждень до закінчення виробничої практики здобувач вищої освіти звільняється від виробничих робіт для складання звіту про практику, який є основним документом, служить основою для оцінки практики. У звіті здобувач вищої освіти показує своє уміння аналізувати всі найбільш важливі показники господарської діяльності, приділяючи основну увагу агрономічній служби.

Вказівки щодо ведення щоденника виробничої практики, вимоги до оформлення звіту подані в “Щоденнику з виробничої практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня агрономічного факультету” та методичних вказівках до написання звіту..

